

Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi

Araştırma Makalesi

Kent Mobilyalarının Buldukları Mekânlara Etkileri: Düzce Örneği

Emine ÇOBAN^{a,*}, Zeki DEMİR^b

^a Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Mimarlık Fakültesi, Trakya Üniversitesi, Edirne, TÜRKİYE

^b Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Orman Fakültesi, Düzce Üniversitesi, Düzce, TÜRKİYE

* Sorumlu yazarın e-posta adresi: eminecoban@trakya.edu.tr

ÖZET

Kent mobilyaları kentsel açık alanların vazgeçilmez öğeleridir. Düzce ili önemli ölçüde açık alanlara sahiptir. Bu alanların planlanması, kullanımı, tasarımı konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Kentsel mobilyalarda bu tasarım çalışmalarının önemli bir parçasıdır. Kentsel mobilyaların işlevsel, anlamsal, simgesel ve psikolojik etkileri göz önünde bulundurularak çalışmalara yön verilebilir. Bu bağlamda bu çalışmada kent mobilyaları ve yer aldıkları mekânlara etkileri ortaya konulmaya çalışılmıştır. İl genelinde farklı özellikler içeren alanlar (ticari, eğitim, sanayi vb) seçilerek bu mekânlarda bulunan aynı kent mobilyalarının farklı etkileri ve farklı kent mobilyalarının aynı etkileri değerlendirilmiş sonuç olarak kent mobilyaları buldukları mekânların fonksiyonelliklerini arttırdığı, buldukları mekânları daha fonksiyonel hale getirdiği ve mekânların estetik kalitesini arttırdığı bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Düzce, Etki, Kent Mobilyası, Kentsel Mekân*

Effects of Urban Furniture on Their Spaces: The Case of Düzce

ABSTRACT

Urban furniture is most important items of urban open spaces. These objects have a lot of positive and negative effect on the place where they are. Düzce has a lot of open spaces because of having urban parks, medical spaces and school gardens. There are a lot of investigation about planning, using and designing of these spaces. Urban furnitures are also a part of these investigation. These furnitures can directs research because of effects functional semantic symbolical psychological. The effects of urban furnitures which are at urban area have been investigated in this thesis. the character, effects, requirement, deficiency of the furnitures which are in Düzce have been defined and essentially effects have been defined. As a conclusion, if they have urban furniture, they are more functional and beautiful.

Keywords: *Düzce, Effect, Urban furniture, Urban space*

I. GİRİŞ

HIZLI kentleşme, gittikçe yoğunlaşan ve zorlaşan yaşam şartları toplumsal faaliyetleri oldukça arttırmıştır. Kentler yalnız yapılarla değil yapıların dışında kalan alanlarla da ele alınır. Dolayısıyla yapıların dışı da içi kadar ‘yaşanabilir’ olmalıdır. Yapıların dışında kalan mekânlar, başlıca elemanları sokak ve meydan olan kentsel mekânlardır. Kentsel mekânın yaşanılabilirliği, tasarımının kullanıcılarının beklentilerine cevap verebilme yeteneği ile belirlenir [1].

Kent ve kentsel mekânların artmasıyla büyüyen görsel kirlilik ya da kentlerin peyzajındaki bozulmalar kentlerde anlam ve kimlik oluşturma kavramları günümüzde en çok gündemde olan temel konular haline gelmiştir [2].

Her çevrenin onu tanımlayan bir karakteri vardır. Bu karakter coğrafya ile birlikte insan varlığının ve kişiliğinin bir uzantısı olarak kabul edilen kültürün, sosyal yaşamın o çevreye yansımaları ile zaman içinde oluşur. Böylece fiziksel yön aynı zamanda toplumsal bir simge haline gelir ve belirli bir çevre karakteri salt o çevrenin fiziksel yapısı ile değil daha çok bir anlam duygusundan yükselen simgesel içerik ile tanımlanır [3].

Kent mobilyaları kentsel yaşam kalitesinin artırılmasında ve açık alan kullanıcılarının bu alanlardaki yaşam süresinin artırılmasında oldukça önemlidir. Günümüze kadar kent mobilyası konulu çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar kent mobilyalarında kullanılan materyallerin (yapı malzemelerinin) incelenmesinden, mobilyaların tasarım, oluşum, ve kullanım süreçlerine kadar çeşitlenmektedir [4].

Kent mobilyaları Düzce kent halkı için de oldukça önemlidir. Farklı kentsel alanlarda aynı kent mobilyalarının kullanılması, kenttin tamamında aynı mobilyaların seçilmiş olması, mekân ile kent dokusu arasında bir bağın olmaması, kent mobilyalarının estetik ve işlevselliklerini olumsuz yönde etkilemektedir. Her bir kentsel mobilyanın bulunduğu mekân ile olan ilişkisinin araştırıldığı ve mekâna uygun mobilya seçiminde kullanıcı taleplerinin dikkate alınarak seçim yapılmasının gerekliliğinin araştırıldığı bu çalışma ile Kent mobilyalarının estetik ve fonksiyonelliğinin artırılması amaçlanmıştır. Ayrıca Düzce ilinde yer alan kent mobilyaları konusunda yeterli çalışmalara rastlanmamış olması bu çalışmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır.

Çalışmanın amacı Düzce’ de farklı kentsel mekânlarda yer alan kent mobilyalarına kullanıcıların genel anlamda bakış açılarını ortaya koymak, beğeni düzeylerini ölçmek, beğeniye etki eden unsurları sorgulamaktır. Başlıca amaç ise kent mobilyalarının buldukları mekânlara etkilerini araştırmak, o mekânların estetik değerini ve işlevselliğini artırıp arttırmadığını ortaya koymaktır.

II. MALZEME ve YÖNTEM

A. MALZEME

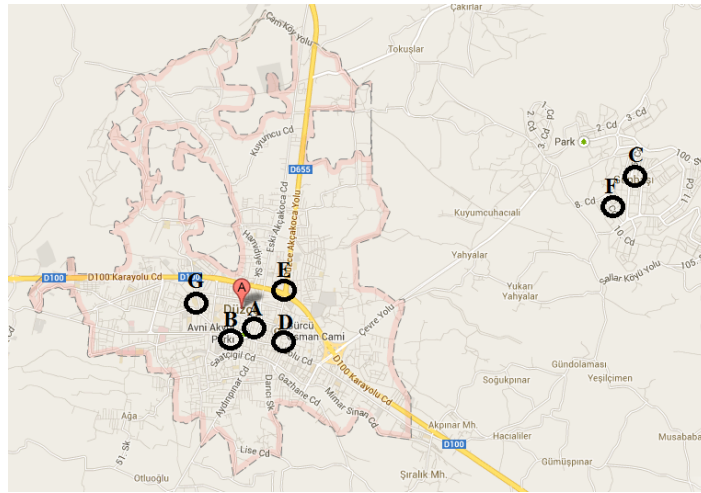
Kent mobilyaları ve buldukları mekâna etkilerinin incelendiği bu çalışmada malzeme olarak Düzce’nin seçilmesinde kentsel alan içinde bu konu ile ilgili değerlendirilebilecek potansiyelin var oluşu, Düzce’ de var olan inceleme olanakları ve daha önce böyle bir çalışmanın Düzce örneğinde yapılmamış olması etkili olmuştur [4].

Konut, rekreasyon, ticaret, sanayi vb birtakım bölgelerin kent mobilyaları açısından değerlendirmeye uygun olması da çalışma malzemesi olarak Düzce kentinin seçilmesinde etkili olmuştur.

Şekil 1. Düzce'nin Türkiye haritasındaki yeri

Çalışma Alanlarının Düzce İl Merkezindeki Konumları

Şekil 2. Seçilen başlıca çalışma alanlarının harita üzerinde yerleri

Düzce' de çok çeşitli kentsel kullanım alanları bulunmaktadır. Bu alanlardan başlıcaları: rekreasyon, ticaret, eğitim, sanayi, konut, kamu ve ulaşım alanlarıdır. Bu çalışmada kent mobilyalarının farklı her alanda etkileri ölçülmeye çalışılmıştır. Her alanın kriterlerine uyan Düzce kentinde alanlar seçilmiştir. Bu alanlar seçilirken kullanım yoğunluğu, alanlardaki kent mobilyalarının değerlendirilebilir nitelikte olmasına özen gösterilmiştir.

A noktası: Anıtpark, Avni Akyol Parkı ve Şehir Parkı rekreasyon alanı olarak ele alınan alanlar.

B noktası: Spor Sokak ve Antep Caddesinin bir bölümü ticaret alanları olarak ele alınan alanlardır.

C noktası: Atatürk Lisesi, 23 Nisan İlköğretim Okulu eğitim alanı olarak ele alınan alanlardır.

D noktası: Valilik- Defterdarlık ve çevresi kamu alanıdır.

E noktası: Çoban Kavşağı ulaşım alanı olarak ele alınan alanlardır.

F noktası: Kalıcı Konutlar 7. Bölge konut alanı olarak ele alınan alanlardır.

G noktası: Sanayi Sitesi sanayi alanı olarak ele alınan bir alanıdır.

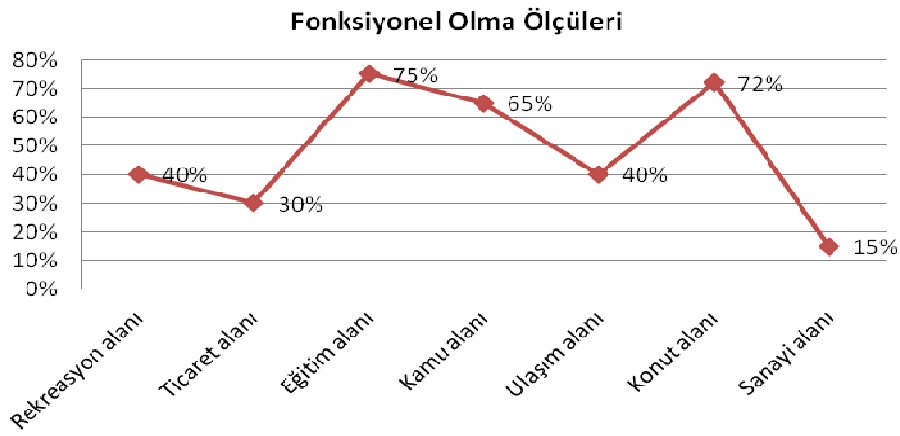
B. YÖNTEM

Araştırmada kullanılan en önemli yöntem gözlemdir. Çalışma alanlarında hemen hemen her mevsim de (ortalama 15 günde bir) alan kullanıcıları ile karşılıklı görüşme yöntemi ile ve anket yöntemi ile gözlemler yapılmıştır. Anket verilerinin değerlendirilmesi aşamasında SPSS programı kullanılmıştır. SPSS programına ilaveten bazı tablolarında oluşturulması için Microsoft Excel programı kullanılmıştır.

III. BULGULAR ve TARTIŞMA

A. KATILICILARIN KENT MOBİLYALARIN GENEL BAKIŞ AÇISI İLE İLGİLİ BULGULAR

Anket çalışmaları yapılırken halkın önemli bir kesiminin kent mobilyaları kavramından uzak olduğu gözlemlenmiştir. Bireylere kent mobilyalarının ne olduğu açıklanmış ve örneklerle anlatılmıştır. Anket girişleri yapıp sonuçlar incelendiğinde ortaya çıkan bulgular şu şekildedir. Kent mobilyalarını ne sıklıkta kullanırsınız sorusuna katılımcıların %5 i hiçbir zaman yanıtını verirken yaklaşık % 18' i ise her zaman yanıtını vermiştir. Diğer kısmı ise hemen hemen aynı oranda nadiren, zaman zaman ve sıklıkla yanıtını vermiştir. Ankete katılan kişilerin yaklaşık % 40 ı kent mobilyalarını her mevsim kullandıklarını belirtmiştir. %42 si özellikle yaz mevsiminde kullandığını belirtirken %6 sı kış ve sonbahar da kullandığını belirtmiştir. Yalnızca % 10 u da ilkbahar da daha sık kullandığını ifade etmiştir.

Şekil 3. Kent mobilyalarının buldukları alanlarda fonksiyonel olma yüzdeleri

Rekreasyon alanlarında yapılan anket çalışmaları sonucundan katılımcıların 35 i (24) kent mobilyalarını yeterli bulurken %64 ü (44) kent mobilyalarını yetersiz bulmuştur. Alan kullanıcılarının %42 si (28) mobilyaların kullanıma uygun olduğunu belirtirken %57 si (38) mobilyaları kullanıma uygun bulmadığını belirtmiştir. Ayrıca kullanıcıların %33 ü (22) kent mobilyalarını estetik bulmuyorken %66 sı (44) Avni Akyol Parkı'nda, Anıtpark' ta ve Şehir Parkı'nda bulunan kent mobilyalarını estetik bulmaktadır.

Ticaret alanlarında yapılan çalışmaya göre katılımcıların yalnızca %18'i (12) kent mobilyalarını yeterli bulurken %81'i (52) alanda bulunan kent mobilyalarını yeterli bulmamıştır. Katılımcıların %38'i (24) kent mobilyalarını kullanıma uygun bulurken % 62'si (40) kent mobilyalarını kullanıma uygun bulmamıştır. Ayrıca Spor Sokak ve Antep Caddesi'ndeki kent mobilyaları katılımcıların % 31'i (20) tarafından estetik bulunurken %68'i (44) tarafından estetik olmadığı düşünülmektedir.

Eğitim alanlarını değerlendirmek amacıyla 23 Nisan İlköğretim Okulu ve Atatürk Lisesi'nde yapılan çalışmalar sonucu katılımcıların %63'ü (24) kent mobilyalarını yeterli bulurken %36'sı (14) alanda bulunan kent mobilyalarını yeterli bulmamıştır. Alanı kullananların %84'ü (32) kent mobilyalarını kullanıma uygun bulurken % 15'i (6) kent mobilyalarını kullanıma uygun bulmamıştır. Ayrıca aynı kişilerin % 50'si (22) kent mobilyalarının estetik olduğunu belirtirken diğer yarısı estetik olmadığını belirtmiştir.

Kamu alanlarında yapılan çalışmaya göre katılımcıların yalnızca %26'sı (20) kent mobilyalarını yeterli bulurken %73'ü (56) alanda bulunan kent mobilyalarını yeterli bulmamıştır. Kişilerin %65'i (50) kent mobilyalarını kullanıma uygun bulurken %34'ü (26) kent mobilyalarını kullanıma uygun bulmamıştır. Ayrıca kamu alanlarında bulunan kent mobilyaları katılımcıların %48'i (36) tarafından estetik bulunurken %51'i (38) tarafından estetik bulunmamıştır.

Ulaşım alanları ile ilgili bulgulara ulaşmak amacıyla Çoban Kavşağı başta olmak üzere Düzce içinde yer alan başlıca ulaşım alanları seçilmiştir. Bu alanlardaki kullanıcılara anketler sunulmuştur. Bu anketler sonucunda katılımcıların %31'i (22) kent mobilyalarını yeterli bulurken %68'i (48) alanda bulunan kent mobilyalarını yeterli bulmamıştır. Alanı kullananların %45'i (32) kent mobilyalarını kullanıma uygun bulurken %54'ü (38) kent mobilyalarını kullanıma uygun bulmamıştır. Ayrıca aynı kişilerin %16'sı (12) kent mobilyalarının estetik olduğunu belirtirken %83'ü (60) estetik olmadığını belirtmiştir.

Değerlendirmeler sonucunda konut alanı olan Kalıcı Konutlarda 7. Bölge de bulunan kent mobilyaları katılımcıların %59'u (32) tarafından yeterli, %40'ı (22) tarafından da yetersiz bulunmuştur. Ayrıca katılımcıların %74'ü (40) mobilyaları kullanıma uygun bulurken %25'i (14) kullanıma uygun bulmamıştır. Ayrıca alanda bulunan mobilyalar katılımcıların %59'u (32) tarafından estetik bulunurken %40'ı (22) tarafından estetik bulunmamıştır.

Son olarak sanayi alanında yapılan çalışmada katılımcıların %20'si (10) alandaki kent mobilyalarını yeterli bulurken %80'i (40) yetersiz bulmuştur. Ayrıca bu kişilerin %7'si (4) kent mobilyalarını sanayi sitesine uygun bulurken %92'si (48) uygun bulmamıştır. %11'i (6) bu alandaki mobilyaları estetik bulmuştur. %89'u (46) ise estetik bulmamıştır.

B. KENT MOBİLYALARI VE KULLANILDIKLARI ALANLARLA İLGİLİ BULGULAR

Çizelge 1. Kent mobilyaları ve buldukları alanlar

Kent alanları	Oturma elemanı	Çöp kutusu	Süs havuzu	Sınır ögesi	İşaret levhası	Heykel	Aydınlatma elemanı
Park alanı	+	+	+	+	+	+	+
Ticaret alanı	+	+	+	+	+	+	+
Eğitim alanı	+	+	-	+	+	+	+
Kamu alanı	+	+	+	+	+	+	+
Ulaşım alanı	-	+	-	+	+	+	+
Konut alanı	+	+	+	+	+	+	+
Sanayi alanı	+	+	+	+	+	+	+

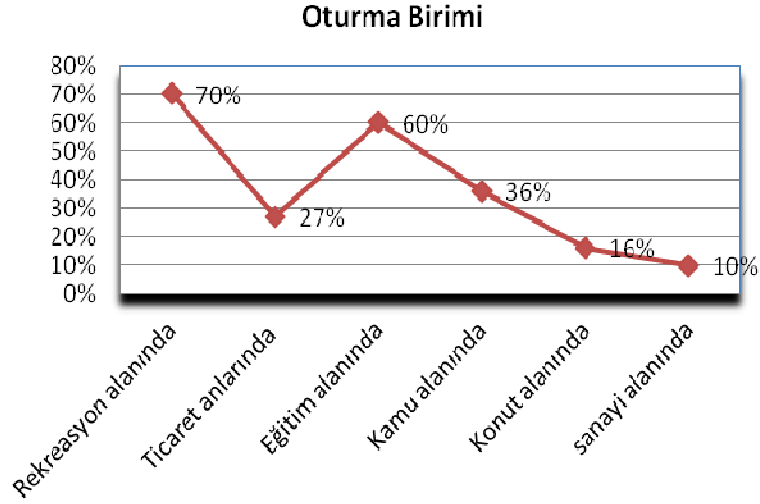
+ alanda kent mobilyasının bulunması

- alanda kent mobilyasının bulunmaması

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi çöp kutuları, işaret levhaları, sınır ögeleri, heykeller ve aydınlatma elemanları hemen hemen tüm alanlarda bulunan kent mobilyalarıdır. Oturma elemanları

ulaşım alanları dışında diğer alanlarda bulunmaktadır. Süs havuzları ise eğitim alanları ve ulaşım alanları dışındaki alanlarda bulunmaktadır.

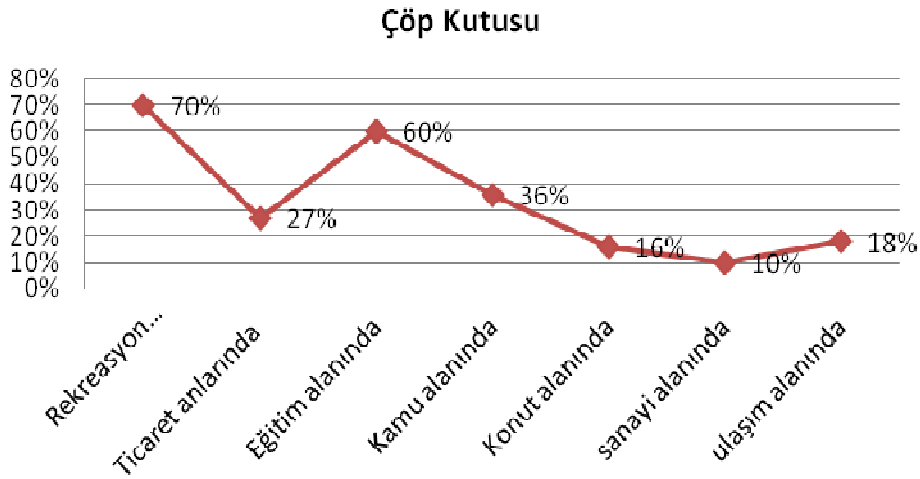
Oturma birimlerinin kent içinde bulunduğu farklı alanlara etkileri:

şekil 4. Aynı oturma biriminin farklı alanlardaki beğeni yüzdeleri

Yukarıdaki verilere göre donatı elemanı konut alanında en çok beğenilen ve bulunması istenen kent mobilyasıdır. Ayrıca konut alanında da en çok beğenilen kent mobilyaları oturma birimleridir.

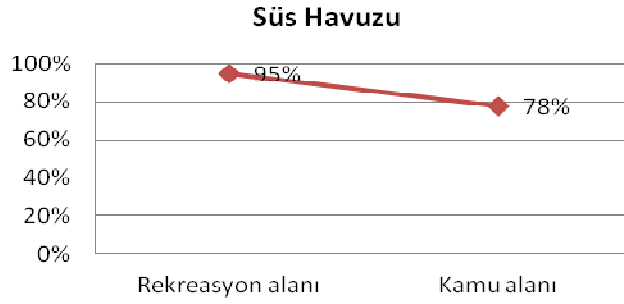
öp kutusunun kent içinde bulunduğu farklı alanlara etkileri:

şekil 5. Aynı öp kutusunun farklı alanlardaki beğeni yüzdeleri

öp kutuları genel olarak pek beğenilmeyen kent mobilyalarıdır. En çok rekreasyon alanındakiler beğenilmiştir. Daha çok işlevselliği için tercih edilen kent mobilyalarıdır.

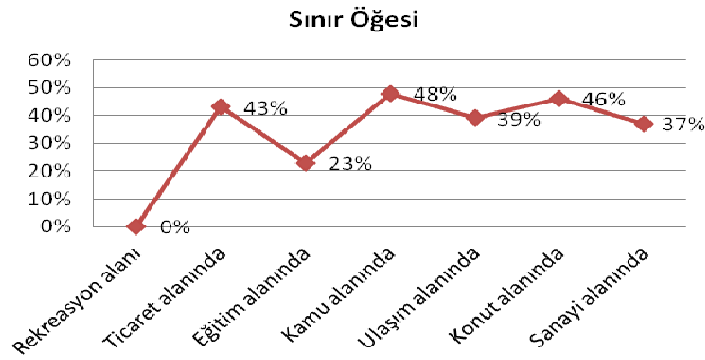
Süs havuzunun kent içinde bulunduğu farklı alanlara etkileri:

Şekil 6. Aynı süs havuzunun farklı alanlardaki beğeni yüzdeleri

Süs havuzu eğitim ve ulaşım alanları dışında hemen hemen tüm alanlarda bulunan kent mobilyalarıdır. Fakat en çok kamu alanlarında parklarda ve konut alanlarında yer almaktadır. Bulunduğu alanlarda en çok beğenilen kent mobilyalarıdır. En çok rekreasyon alanlarında bulunması istenir.

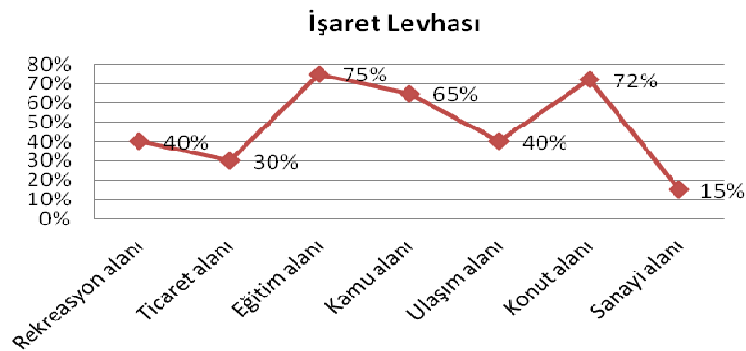
Sınır ögesinin kent içinde bulunduğu farklı alanlara etkileri:

Şekil 7. Aynı sınır ögesinin farklı alanlardaki beğeni yüzdeleri

Sınır elemanları hemen hemen tüm alanlarda yer alır. En çok kamu alanlarında beğenilirken park alanında hiç beğenilmemiştir.

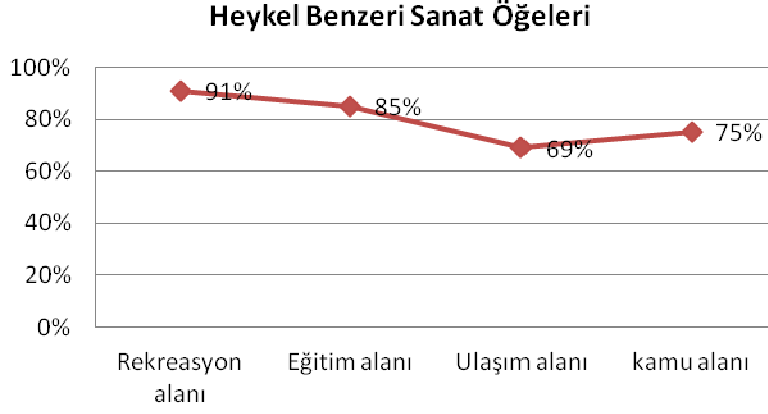
İşaret levhasının kent içinde bulunduğu farklı alanlara etkileri:

Şekil 8. Aynı işaret levhasının farklı alanlardaki beğeni yüzdeleri

İşaret levhaları tüm alanlarda bulunabilecek hatta en sık rastladığımız kent mobilyalarındandır. En çok ulaşım alanlarında beğenilen kullanılması istenen kent mobilyalarıdır. Kamu alanlarında ise insanlar çok sık görmek istemezler.

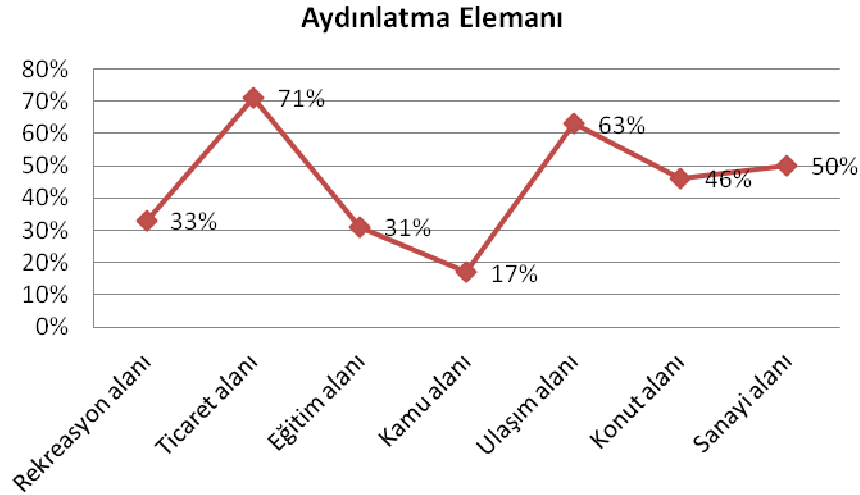
Heykellerin kent içinde bulunduğu farklı alanlara etkileri:

Şekil 9. Birbirine benzer heykellerin farklı alanlardaki beğeni yüzdeleri

Heykeller genellikle en çok beğenilen kent mobilyalarındandır. En çok park alanlarında beğenilirler. Ulaşım alanlarında diğer alanlara göre daha nadirdir.

Aydınlatma elemanının kent içinde bulunduğu farklı alanlara etkileri:

Şekil 10. Benzer aydınlatma elemanlarının farklı alanlardaki beğeni yüzdeleri

Aydınlatma elemanları tüm alanlarda bulunan kent mobilyasıdır. Sayıları en çok olan kent mobilyalarıdır. En çok ticaret ve ulaşım alanlarında beğenilirken kamu alanlarında beğenilmemiştir.

C. KENT İÇİNDE BELİRLİ ALANLARDA BAZI KENT MOBİLYALARINA AİT BEĞENİ DÜZEYLERİNE YÖNELİK BULGULAR

Verilerin analizine göre rekreasyon alanlarında en çok beğenilen kent mobilyası süs havuzu en az beğenilen kent mobilyaları ise hiç kimse tarafından beğenilmeyen sınır öğeleridir. Ticaret alanında

yapılan çalışma sonucunda en çok beğenilen kent mobilyaları aydınlatma elemanı ve döşemedir, en az beğenilen ise reklam tabelalarıdır.

Eğitim alanında yapılan çalışma sonucunda en çok beğenilen kent mobilyaları korkuluklar ve Atatürk büstü olurken en az beğenilen ise istinat duvarları olmuştur.

Kamu alanları olarak değerlendirilen alanlarda en çok beğenilen kent mobilyası estetik amaçla alana yerleştirilen kağıdır. En az beğenilen kent mobilyaları ise aydınlatma elemanlarıdır.

Ulaşım alanı olarak seçilen çeşitli kavşaklarda ve yol bağlantılarında en çok üstgeçit beğenilirken en az sınırlayıcı bariyer beğenilmiştir.

Konut alanında yapılan çalışmada en çok kamerye beğenilirken en az çöp kutusu beğenilmiştir.

Sanayi alanındaki kent mobilyaları üzerinde yapılan araştırma sonucunda en çok çiçeklikler beğenilirken en az sınır öğeleri beğenilmiştir.

D. KENT MOBİLYALARI KRİTERLERİNİN BULUNDUKLARI ALANLARA GÖRE BEĞENİYE ETKİNE YÖNELİK BULGULAR

Kent mobilyaları anıtsal olma, özgün olma, bakımlı olma, modern olma, tarihi olma, çevre ile uyumlu olma, renk, ölçü gibi bazı kriterlere sahiptir. Bu kriterlerin bireylerin alanları beğenip beğenmemelerindeki değeri her alan için ayrı ayrı incelenmiştir.

Değerlendirme çeşitleri (etki değerleri birimleri) şu şekildedir:

- 1 etkisiz
- 2 en az etkili
- 3 az etkili
- 4 orta düzeyde etkili
- 5 biraz etkili
- 6 çok etkili
- 7 en çok etkili

Çizelge 2. Beğeniye etki eden kriterlerin etki dereceleri

Kriterler	Alanlar	Kişi Sayısı	Etki Değeri	Standart Sapma
Anıtsal olmanın etkileri	Parklar	66	4,2424	1,93797
	Spor Sok. Antep Cad.	62	3,9677	1,83739
	Lise ilkokul	38	4,3158	1,89031
	Valilik	66	4,7576	1,77210
	Çoban	60	3,5333	2,01239
	Kalıcı konutlar	52	4,1154	1,82202
	Sanayi sitesi	50	3,9200	1,95709
	Toplam		394	4,1269
Anlamsal olmanın etkileri	Parklar	66	4,9091	1,99019
	Spor Sok. Antep Cad.	62	4,6129	1,65316
	Lise ilkokul	38	4,6842	1,83222
	Valilik	64	5,0313	2,06996
	Çoban	66	4,3636	2,02778
	Kalıcı konutlar	52	4,7308	1,82698
	Sanayi sitesi	50	4,5200	1,94033
	Toplam		398	4,6985

Simgesel olmanın etkileri	Parklar	66	4,5758	1,71922
	Spor Sok. Antep Cad.	62	4,0323	1,72701
	Lise ilkokul	36	5,0000	1,58565
	Valilik	66	4,9394	1,69958
	Çoban	58	3,9655	1,86346
	Kalıcı konutlar	50	4,4800	1,94033
	Sanayi sitesi	50	4,1600	1,90980
	Toplam	388	4,4330	1,80958
Görsel zenginlik Sağlamanın etkileri	Parklar	62	5,0968	1,79899
	Spor Sok. Antep Cad.	62	4,7419	2,03200
	Lise İlkokul	32	5,1875	1,94169
	Valilik	66	5,0303	1,91327
	Çoban	64	4,4063	2,36186
	Kalıcı konutlar	50	5,0400	1,72568
	Sanayi sitesi	52	4,0385	1,78184
	Toplam	388	4,7732	1,98186
Çevre ile uyumlu olmanın etkileri	Parklar	64	5,5625	1,44612
	Spor Sok. Antep Cad.	62	4,9677	1,78305
	Lise ilkokul	36	6,8654	14,33300
	Valilik	68	5,1471	1,73002
	Çoban	64	4,1563	2,01753
	Kalıcı konutlar	52	5,1538	1,62559
	Sanayi sitesi	52	4,7692	1,79995
	Toplam	398	5,2563	4,67909
Gösterişli olmanın etkileri	Parklar	62	4,9677	1,85515
	Spor Sok. Antep Cad.	58	4,1379	1,92352
	Lise, ilkokul	38	5,0000	2,13085
	Valilik	66	4,6970	1,57841
	Çoban	62	4,1613	2,08188
	Kalıcı konutlar	54	4,0370	2,27341
	Sanayi sitesi	50	4,0400	1,92682
	Toplam	390	4,4256	1,98409
Özgün olmanın etkileri	Parklar	64	5,0938	1,51939
	Spor Sok. Antep Cad.	60	4,4667	1,44347
	Lise, ilkokul	34	5,1176	1,99643
	Valilik	68	4,7647	1,98590
	Çoban	56	4,0000	1,94469
	Kalıcı konutlar	52	4,7692	1,90577
	Sanayi sitesi	52	4,3846	1,79491
	Toplam	386	4,6425	1,81814
Modern olmanın etkileri	Parklar	58	5,5862	1,78723
	Spor Sok. Antep Cad.	60	5,0667	3,63536
	Lise, ilkokul	38	4,5789	2,28546
	Valilik	70	5,2857	1,79486
	Çoban	64	4,1875	2,30166
	Kalıcı konutlar	50	4,6800	2,15179
	Sanayi sitesi	50	4,5600	2,10112
	Toplam	390	4,8769	2,39864
Tarihi olmanın etkileri	Parklar	58	4,2069	1,43586
	Spor Sok. Antep Cad.	62	4,0000	1,61955
	Lise, ilkokul	38	4,9474	1,93051
	Valilik	68	6,7706	1,93051
	Çoban	64	3,7500	1,88562
	Kalıcı konutlar	48	4,5417	2,25934

	Sanayi sitesi	50	3,8400	1,86657
	Toplam	388	4,7371	5,46239
Etkileyici olmanın etkileri	Parklar	62	4,9032	1,56509
	Spor Sok. Antep Cad.	60	4,1333	1,81768
	Lise, ilkokul	36	4,2778	1,99444
	Valilik	66	4,9394	1,78781
	Çoban	62	4,0645	1,98247
	Kalıcı konutlar	50	4,7600	2,06585
	Sanayi sitesi	52	4,1923	1,87907
	Toplam	388	4,4845	1,88350
Bakımlı olmanın etkileri	Parklar	64	7,0000	12,64911
	Spor Sok. Antep Cad.	62	5,5806	5,41869
	Lise, ilkokul	38	4,6316	2,18621
	Valilik	68	5,1471	2,11790
	Çoban	58	4,6207	2,28517
	Kalıcı konutlar	54	4,8519	2,42166
	Sanayi sitesi	52	5,1923	2,11473
	Toplam	396	5,4747	5,87178
Ölçü etkileri	Parklar	62	4,7742	1,41907
	Spor Sok. Antep Cad.	60	3,9333	1,80270
	Lise, ilkokul	38	4,3684	1,71513
	Valilik	66	4,7879	1,94948
	Çoban	60	3,7333	1,91220
	Kalıcı konutlar	50	4,8800	1,83659
	Sanayi sitesi	48	4,1250	2,04861
	Toplam	388	4,3750	1,85787
Renk etkileri	Parklar	64	5,0000	1,63299
	Spor Sok. Antep Cad.	62	5,5806	5,32716
	Lise ilkokul	36	4,6111	2,03228
	Valilik	66	4,6364	1,52554
	Çoban	64	3,5313	2,13786
	Kalıcı konutlar	52	4,3846	1,90102
	Sanayi sitesi	50	4,0400	2,08943
	Toplam	394	4,5533	2,78188
İşlevsel olmanın etkileri	Parklar	60	5,6667	1,65362
	Spor Sok. Antep Cad.	62	4,9355	2,07934
	Lise, ilkokul	36	4,8889	1,84821
	Valilik	66	5,4848	1,68470
	Çoban	62	4,6452	2,12014
	Kalıcı konutlar	54	5,0741	1,79991
	Sanayi sitesi	50	4,7600	2,02595
	Toplam	390	5,0872	1,91533
Mekâna uyumlu olmanın etkileri	Parklar	64	5,5000	1,42539
	Spor Sok. Antep Cad.	62	4,2903	1,86765
	Lise, ilkokul	38	4,9474	1,72341
	Valilik	70	5,4286	1,69031
	Çoban	72	4,0000	2,32561
	Kalıcı konutlar	54	5,0741	1,92159
	Sanayi sitesi	52	4,4615	1,90419
	Toplam	412	4,8058	1,93851

Çalışmanın bu bölümünde katılımcılardan her bir alan için bazı kriterlerin kent mobilyalarını beğenip beğenmemelerine etkilerini derecelendirmeleri istenmiştir.

Parklar: Park alanlarında katılımcıların cevapları incelenip ortalamaları alındığında en çok bakımlı olma kriterine 7 puan ve çevre ile uyumlu olma kriterine 5,5 puan verdikleri görülmüştür. En az ise anıtsal olma kriterine 4,2 puan ve simgesel olma kriterine 4,5 puan vermişlerdir.

Ticaret Alanı: Ticaret alanlarında bakımlı olma ve renk kriterleri 5,5 puan alarak en çok aranan kriterler olmuştur. 4,0 puan alan simgesel olma ve 4,1 puan alan gösterişli olma ise en az etki eden kriterler olmuştur.

Eğitim Alanı: Eğitim alanlarında çevre ile uyumlu olma 6,8 ve görsel zenginlik sağlama 5,1 puan almıştır. En az ise etkileyici olma kriteri 4,2 ve modern olma 4,5 puan almıştır.

Kamu Alanı: Bu alanlarda 6,7 puan alarak en etkili kriter tarihi olma en etkili ikinci kriter ise 5,2 puan alan modern olma kriteridir. En az etkili kriterler 4,6 puan alarak renk ve gösterişli olma olmuştur.

Ulaşım Alanı: Ulaşım alanı olarak seçilen Çoban Kavşağında 4,6 puan alan işlevsel olma ve bakımlı olma en etkili kriterler olurken 3,5 puan alan renk ve tarihi olma kriterleri en az etkili kriterler olduğu görülmüştür.

Konut Alanı: Konut alanı olarak seçilen kalıcı konutlarda katılımcıların beğenilerine en çok etki eden kriterler ortalama 5 puan alan işlevsel olma ve mekâna uyumlu olma kriterleridir. En az puan alan kriterler ise 4,1 puan alan anıtsal olma ve 4,4 puan alan simgesel olma kriterleridir.

Sanayi Alanı: Sanayi alanı olarak seçilen sanayi sitesinde en çok puanı alan kriter 5,1 puan alan bakımlı olmadır. En az puan alan kriterler ise 3,9 puan alan anıtsal olma ve 3,8 puan alan modern olma kriterleridir.

E. TARTIŞMA

Elde edilen verilerden ve yapılmış benzer bilimsel çalışmalardan da yola çıkarak her alanda kent mobilyalarının kullanıma uygun bulunması ile beğenilmesi doğru orantılıdır. Bireyler kullanıma uygun kent mobilyalarını daha çok beğendiklerini bu mobilyaların buldukları alanları daha estetik bulduklarını böylelikle alanları daha fazla kullandıklarını belirtmişlerdir. Beğeni kriterleri aynı zamanda tasarım kriterleri olduğu için tasarlanmış mekânlardaki kent mobilyaları daha fazla beğenilmiştir.

Bireylerin beğendikleri ve beğenmedikleri kent mobilyalarının nedenleri sorgulandığında karşımıza renk, ölçü vb. tasarım kriterleri sonucuna varılmıştır. Bireylerin mekânları beğeni düzeyleri dikkate alındığında mobilyanın renk, ölçü, doku gibi tasarım kriterleri yönünden alana uygunsuz beğenildiği saptanmıştır. Tasarım kriterlerine uygun olmayan kent mobilyalarının alanın estetik değerini azalttığı saptanmıştır. Yani kent mobilyaları buldukları mekânın estetik kalitesini çevresiyle tasarım kriterleri bakımından uyumlu olduğunda artırır bunun aksine uyumsuz olduğunda alanın estetik değerini azaltır.

Kent mobilyalarında bazı estetik ve tasarım kriterlerin göz önünde bulundurulmasıyla ortak dil oluşur[5].

IV. SONUÇ

Kent mobilyaları buldukları mekânların işlevselliğini ve kullanılabilirliğini arttırabilmesi için bu mekâna getirilen her bir kent mobilyasının mekân kullanıcılarının talepleri doğrultusunda mekân ile birlikte tasarlanması gerekmektedir. Tasarlanmış mekânlara daha sonradan getirilen kent mobilyaları

bu mekânın fonksiyonelliğini ve estetik kalitesini artırabilir, fakat kent mobilyasının bulunduğu mekâna olan maksimum etki kent mobilyasının mekân ile birlikte tasarlanması ile elde edilebilir.

Kent mobilyalarının buldukları mekâna olan fonksiyonel ve estetik etkilerin artırılabilmesi kent mobilyaların buldukları mekân ile tasarım kriterleri bakımından uyumlu olması ile sağlanabilir. Tasarım kriterleri bakımından uyumlu olabilmesi için kent mobilyasının, ölçüsü, biçimi, dokusu ve rengi buldukları mekâna uygun olmalıdır. Kentsel bölgelerde (rekreasyon, ticaret, eğitim, kamu, konut, ulaşım ve sanayi bölgelerinde) çok farklı kullanımlar yer aldığından kullanıcı talepleri farklılık gösterir. Örneğin kullanıcıların sanayi bölgesinde bulunan kent mobilyaları ile konut bölgesinde bulunan kent mobilyalarının ölçü, renk, doku istekleri farklıdır. Bu doğrultuda anketlerde ölçtüğümüz, benzer yapılan çalışmaları inceleyerek, Düzce'nin durumu gözlemleyerek elde ettiğimiz bu veriler ışığında öneri sunmak istersek: Her bir bölge için o bölgeyi kullanan kullanıcıların talepleri doğrultusunda kullanım amaç ve biçimine uygun, o bölgenin kentsel imaj oluşumuna veya o kullanımın tanımlanmasına yardım edecek mobilyalar seçilmeli veya tasarlanmalıdır.. Her bölge için mobilya seçiminde o bölgede yapılacak düzenlemeler kapsamında o çalışmalar ile uyumlu mobilya seçimi yapılmalıdır. Fabrikasyon ürünü olan aynı mobilyalar her alanda kullanılmamalıdır. Örneğin: Düzce'de bir park tasarlanırken burada yer alacak mobilyalar park tasarımı kapsamında belirlenmeli bulunduğu mekân ile ve kullanıcıların talepleri ile uyum içerisinde olmalıdır. Eğitim alanlarındaki kent mobilyaları kullanıcı grubu olan öğrencilerin yaşıyla, boyuyla uyumlu olmalıdır. Çocukların kullanımına uygun nitelikler taşınmalıdır. Sanayi bölgesinde koordineli olmayan bir yapılaşma vardır. Bu nedenle bireyleri bir araya getirecek kullanımlar talep edilmektedir. Kent mobilyaları çoklu kullanıma uygun bireyleri bir araya getiren özellikte olmalıdır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, Çalışma alanı olan Düzce'deki rekreasyon alanlarında süs havuzları, eğitim alanlarında heykeller, konut alanlarında oturma birimleri, sanayi alanlarında çiçeklikler, ulaşım alanlarında üstgeçitler, kamu alanlarında estetik değeri yüksek mobilyalar, ticaret alanlarında dekoratif aydınlatmalar en çok beğeni kazanmış kent mobilyalarıdır. Kent mobilyası ile getirileceği yer arasında tasarımsal açıdan uyum sağlanması kent mobilyalarının işlevselliğini, estetik kalitesini artırmak kullanıcı kitlenin beğenisini artırmaktadır. Kent mobilyalarının getirileceği yer ile birlikte tasarlanması kentin imajına katkı sağlamaktadır.

TEŞEKKÜR: Bu çalışma Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri tarafından desteklenmiştir (Proje no: 2012.02.HD.073).

V. KAYNAKLAR

- [1] A.C. Yıldızcı, *Kent mobilyaları kavramı ve İstanbul'daki kent mobilyalarının irdelenmesi*, **1. Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu**, İstanbul-Türkiye, (2001).
- [2] E. Şişman, L. Yetim, *Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, (2004) 43-51.
- [3] Ş. Aydemir, *Kentsel sosyoloji*, Ders Notları, (2003).
- [4] E. Çoban, *Kent mobilyalarının buldukları mekânlara etkileri: Düzce örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce-Türkiye, (2013).
- [5] S. Feyizoğlu, *Kent mobilyalarının kentsel mekânlarda yeri ve oluşum süreçlerinin irdelenerek sınıflandırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul-Türkiye, (2008).